రక్తమాల

★

శ్రీ కోట సుందరరామశర్మ

"ఈనాటికి మా అమ్మాయి సంబంధం నిశ్చయమైనట్లే, వదినా నిజంగా రెండు సంవత్సరాలబట్టీ తిరిగి తిరిగి, వెతికి వెతికి ప్రాణం చేసారిపోయిందంటే నమ్మూ. ఏమో పక్క వీధులో వాళ్ళబ్బాయి. అమ్మాయిని తీసుకురావాలన్నా చెయ్యాలన్నా రైళ్ళకు డబ్బు పొయ్యక్కర్లేదు. దొడ్డి వాకిట్లోంచి కేక వేస్తే వినపడేటంత దూరము—" అంటూ తన ఆనందాన్ని వెలిబుచ్చుతోంది పిచ్చమ్మగారు.

"నారాయణరావుగారి కొడుకేగా—పిల్లాడి కేమమ్మా నిక్షేపంలాంటి తునక. ఓ సిగరెట్లూ అవీ లేవు—దారే పోయి దారే వచ్చేవాడు. ఈ మధ్య కాస్త పెద్దవాడయినాడని పలకరించడం మానేశాను గాని మొన్న మొన్నటి దాకా మా యింట్లో ఆడుకొంటూ ఉండేవాడే కాదుటమ్మా—ఏమో, పాపారావును చూసినప్పుడల్లా మా గోపాలుడే జ్ఞాపకానికి వస్తాడు. బ్రతికుంటే వాడూ యీ పాటికి యీ పాపారావుతో బాటు డాక్టరీ మూడో సంవత్సరం చదువుతూ ఉండే వాడు. అయినా పెళ్ళి సంబంధపు మాటల్లో యీ ప్రస్తావన దేనికిలే—" అని కళ్ళు తుడుచుకొంటూ వెంకాయమ్మగారన్నది.

సరోజకు పదహారేళ్ళు నిండినాయి. చిన్నప్పుడేమో కళ్ళు కొంచెం చిన్నవని వాళ్ళ చుట్టాలంతా ఆక్షేపించే వాళ్ళుట గానీ యీడు వచ్చిం తర్వాత తామరరేకుల్లాగా విచ్చాయన్నాడు వాళ్ళ మేనమామే ఓసారి ఊరినుంచివచ్చి-ఏదో కాలాన్ని బట్టి స్కూలు ఫైనలు దాకా సుబ్బారావుగారు కూతురికి చదువు చెప్పించాడు గాని ఆపైన తన తల్లి రామాయమ్మగారు ఆడపిల్లలకు, పెద్ద చదువులు చదివించడం దేనికని అనడంచేత మాన్పించి యింట్లోనే తెలుగూ, సంస్కృతం, హిందీ బాగా చదివిస్తున్నాడు. నాయనమ్మ చచ్చిపోయి సంవత్సరంన్నరయింది—సంవత్సర సూతకం కాబట్టి పెళ్ళి చెయ్యడానికి వీల్లేదన్నారు. కాని సంబంధాలేమో వెతుకుతూనే ఉన్నారు. సుబ్బారావుగారూ పెద్ద స్థితిపరుడు కాడు. ఏదో బ్యాంకులో ఇచ్చే ఎనభై రూపాయల జీతంతోనూ, తండ్రి ఇచ్చి వెళ్ళిన రెండెకరాల పంటతోనూ, కుదిమట్టంగా సంసారం చేస్తున్నాడు. నిజంగా సరోజను కాలేజీలో చేర్పిస్తే మాత్రం జీతం నాతం కట్టేటప్పటికి తట్టుకో లేకపోయేవాడే.

సుమారు వందపై చిల్లరదాకా కూతురు సంబంధం వెతకడం క్రింద ఖర్చుపెట్టి ఉంటాడు, సుబ్బారావుగారు. రెండు సంబంధాలు కుదిరినట్లే కుదిరినాయి కాని తాంబూలాలు పుచ్చుకోవడానికి వస్తామని ఎందుకో ఎగకొట్టారు. ఎందుకో ఏమిటి. అంతకంటె కట్నం ఎవరో ఎక్కువిస్తామంటే, ఏదో సాకు చెప్పాలని ఆడపడుచు ఐదు వందలు ఇస్తేకాని పెళ్ళికి రానంటున్నదని ఒక పెళ్ళి కొడుకు వారన్నారు. అసలు కట్నమే వెయ్యి నూట పదహార్లు—అసలు కంటె వడ్డీ ప్రియమైనట్లుంది—పాపము—పాపమేమిటి లెండి—ఆ అబ్బాయికింకా ఏ సంబంధం కుదరలేదుట. వెధవ ఆశకు అంతులేదు, ఎక్కడికక్కడికి ఎక్కువ రాబట్టాలనే ప్రతివారూను—వరపక్షం వాళ్ళన్న మాట—సరే ఇంకో, సంబంధం వాళ్ళు సుబ్బారావుగారు ఐదెకరాల పొలం పెళ్ళాం పేర పెట్టాడనీ, రెండు వేలయినా గుంజకపోతే లాభం లేదనీ ఎవరో మధ్య పుల్లలు పెట్టడం మూలాన వదులుకొన్నారు. వాళ్ళు వదులుకోవడమే మంచిదయింది లెండి—సంబంధం వదులుకొన్న నెలకల్లా మశూచికం తగిలి వాడు పోయినాడు.

సరోజ అడిగింది "నాన్నా, అమ్మ పేర ఉంది. అర ఎకరం పొలమేగా" అని. అవునమ్మా, మీ తాత

మీ అమ్మ పెళ్ళినాడే పసుపుకుంకం క్రింద అర ఎకరం రాసిచ్చాడు. మీ పెద్దమ్మకు అంతే, పిన్నికీ కూడా అంతే—సరోజ అందీ "ఐతే ఐదెకరాలున్నదని పుకారు ఎవరు పుట్టించారు" అని. అంతా వట్టి మాయ అనుకో అమ్మా, లోకులు పలుగాకులన్నాడు సుబ్బారావు.

సరోజకు నిజంగా పెళ్ళి కొడుకులు ఈ కట్నాల కోసం చేసే బేరాలు, తిరిగి పోవడాలు చూస్తే ఆశ్చర్యం కలిగిస్తోంది—ఒకనాడు సావిత్ర్యుపాఖ్యానం చదువుతూ "అమ్మా, చూశావుటే, సత్యవంతుడి తండ్రేమో రాజ్యం పోగొట్టుకొన్నవాడు—సావిత్రి తల్లిదండ్రులు మహారాజులైనా సత్యవంతుడికిచ్చి పెళ్ళి చేశారు. సత్యవంతుడు ఏం కట్న మడిగాడు?" పిచ్చమ్మ అంది.

'తల్లీ, అవన్నీ సత్యకాలపు రోజులు. ఇది కలియుగం కనకనే, బుద్ధులిట్లా ఉన్నాయి గనుకనే కరువు లిట్లా మండిపోతున్నాయని'

ఉండడానికైతే పట్నవాసమేగాని సుబ్బారావుగారిది సామాన్యపు సంసారం కావడంవల్ల ఇంట్లో అందరిమాటలూ, నడవడీకూడా తెలుగుమీరినట్టుండవు. పాపారావుతండ్రి నారాయణరావుకీసుబ్బారావుగారికీ ఎంతో స్నేహం. నారాయణరావుగారు రోజూ ఇంగ్లీషుపత్రికా, తెలుగుపత్రికా కూడా తెప్పిస్తాడు. సుబ్బారావుగారు రోజూ ఉదయం వెళ్లి వాళ్ల వరండాలో కూర్చొని ఒక అరగంట పత్రికలు చదివివస్తాడు.

నారాయణరావు: "ఏమండీ సుబ్బారావుగారూ, మీ అమ్మాయిని కాలేజీలో చేర్చలేదేమో, మంచి పని చేశారు. ఈ పెద్దచదువులు చదివిన అమ్మాయిలకు పెళ్లిళ్లు కావడం కష్టంగా ఉందండి. ఈమధ్య హిందీరాష్ట్ర పరీక్షో ఏదో ప్యాసయిందటగా.

ప్రక్క గదిలో ఉదయమే కాలేజీకి పోవలసిన "మెడికో" పాపారావు సూటువేసికొంటూ ఈ మాటలు విన్నాడు. పరధ్యాన్నంగా ఉండి ఫౌంటెన్ కలము మర్చిపోయి వీధులోకి వచ్చాడు. సుబ్బారావుగారన్నారూ, "ఏమోయి, పాపారావు, చదువు హడావుడి ఎక్కువగా ఉన్నట్లుంది. బాగా చదువుతున్నావా! ఎక్కడా కనపడటంలేదు?" పాపారావు నమ్రతతో అన్నాడు. ఏమిటోనండీ, ఇంటర్ చదువుతున్నంతకాలం చాలా విశ్రాంతి ఉండేది కానివ్వండి, ఈ మెడికల్ కాలేజీకి వచ్చాక కోర్సులన్నీ ఒక్కమాటు పెరిగిపోవడంచేతా, దానిచేతా, బాగా చదవకపోతే లాభంలేదని సీనీయర్లు చెప్పడంచేతా, ఎప్పుడూ కాలేజీ, ఆసుపత్రి, ఈగొడవే సరిపోతోందండి" అంటూ చేతిగడియారం వంక చూచాడు. "పాపం. లైమయినట్టుంది, వెళ్లిరా నాయనా" అని సుబ్బారావుగారన్నాడు. వస్తానండీ అని గబగబా బూట్లుచప్పుడవుతూ, పాపారావు వీధులోకి వచ్చాడు. అప్పుడే దొడ్డివాకిలి తీసి సరోజ వంకాయలు అమ్మేవా డెటుపోయాడో చూస్తోంది. పాపారావును చూసి కొంచెం సిగ్గుపడి తలుపువెనక్కు వచ్చింది. పాపారావుకూడా సరోజను చూశాడు గాని జేబు తడవుకొని ఫౌంటెన్ కలము లేకపోవడం మూలాన వెనక్కు ఇంటివైపు తిరిగాడు. బూట్ల చప్పుడు ఆగిపోవడంచేత కుతూహలంతో సరోజ మళ్లా దొడ్డిగుమ్మంలోంచి వీధిలోకి తొంగిచూచింది-పాపారావును నిజంగా ఈమధ్య సరోజ చూడడం పడనేలేదు. నాయనమ్మ పోయిన నక్షత్రం మంచిది కాకపోవడంచేత దొడ్డి వాకిలి తీసుకువెళ్లడమూ, అందుచేత ఆ వాకిల్ని ఆర్నెల్లు కట్టివెయ్యడమూ జరిగింది. ఇంతలోకే వానకాలంలో వచ్చిన ఉప్పెన గాలికి దొడ్డిగుమ్మం కూలిపోవడమూ, అది బాగు చేయించడానికి ఇదిగో అదిగో అంటూ జాప్యం చెయ్యడమూ జరిగింది. పాపం సుబ్బారావుగారు నిత్యమూ పత్రిక చదువుకోడానికి వీధి అంతా తిరిగే వెడుతున్నాడు. బాగుపడ్డదాకా దొడ్డిగుమ్మంలో వాసాలుపాతి మూసేపెట్టుకున్నారు. కొత్త పంటలో డబ్బు చూచుకొని ఏదో మళ్లా నిలబెట్టాడు గుమ్మము సుబ్బారావుగారొక పదిహేనురోజుల క్రితమే. పెళ్లి సంబంధాలవా రెవరైనా వచ్చి చూస్తే దొడ్డి గుమ్మము పడిపోతే, ఇంకా పెట్టించడానికి కూడా గతిలేదనుకొని పోతారేమోనని పిచ్చమ్మ నాలుగు నెల్లబట్టి పాపం అంటూనే ఉంది. ఇప్పటికిగాని పడలేదు గుమ్మం బాగుచేయించడం.

"ఎంత పొడుగెదిగాడు, పాపారావూ, కొంచెం లావుకూడా ఎక్కినట్లున్నాడే" అను

కుంది అమాయికపు సరోజ. ఎందుకనో అభిమానం కూడా ఉదయించింది పాపారావంటే ఆమె మనస్సులో. నిజంగా పాపారావు ఆమె అనుకొన్నంత పొడుగూ ఎదగలేదూ, లావూ ఎక్కలేదూ. సూటూ, బూటూలో ఉన్న మీదట వెనకనించి చూస్తే అలా అనిపించింది సరోజకు, అంతే— పాక్ షేక్ పెక్ తీసుకొని రెండు నిమిషాల్లో పాపారావు మళ్ళా వీధిలోకి వచ్చాడు. సరోజ ఇంకా అక్కడే ఉండడం చూశాడు. చిరునవ్వు అతని పెదవులమీద తొంగిచూచింది. సరోజ పమిట సర్దుకొంటూ ఏం పాపారావూ అని నోటిదాకా వచ్చిన మాటలూ మింగుకొంది. ఇంకా కాస్సేపు పాపారావు తన వంకచూస్తే ఏమైనా అనేదో ఏమో మనకు తెలీదుగాని, పాపారావు గడియారంవంక చూచుకొంటూ, తలవంచుకు చరచరా నడచిపోయినాడు—

ఈడువచ్చిన పిల్లవు, అటూ ఇటూ తిరక్కూడదమ్మా అని తల్లి అంటూఉండడంచేత సరోజ ఎప్పుడూ సాధారణంగా ఇల్లుకదలి వెళ్ళదు. పాపారావు మ్యునిసిపల్ స్కూల్లో ఐదో క్లాసు చదువుకొనేటప్పుడు తానక్కడ రెండో క్లాసో మూడో క్లాసో చదువుకొంది. అప్పుడంతాకలిసి ఆడుకొన్నారేమో కాని అతడు మగపిల్లల బళ్ళోనూ, నాలుగోక్లాసునుంచీ తాను ఆడపిల్లల బళ్ళోనూ చేరి చెరొకప్రక్కకు బళ్ళోకి వెడుతూ ఉండేవారు. పైగా ఇంటర్ అతడు సొంతఊళ్ళో సీటుదొరకని కారణంచేత మేనమామల ఊళ్ళో చదివాడు—

పాపారావు ఒకనాటి సాయంత్రం ఇంటికి వచ్చాడు. నారాయణరావు భార్యతో అన్నాడు— సుబ్బారావుగారికి కూతురు సరోజను మన పాపారావుకి ఇద్దామని ఉందట. తాను అడగడానికి బిడియపడి బాగుండదు కూడాగా మరీ—వెంకట్రామయ్యచేత అడిగించాడు. ఏమంటావు? కట్నం ఏం పెట్టగలడూ, పాపం పైగా మన అబ్బాయి ఏమంటాడో" అన్నాడు—పాపారావు కాలేజీలో మీటింగుఉండి చీకటిపడి ఇంటికివచ్చి వరండాలో నిలబడ్డాడు. తలుపువేసుంది. పిలుద్దామనుకొంటూంటే లోపల్నించి యీ మాటలు వినిపించినాయి. కుతూహలంతో తల్లి ఏమంటుందోనని తలుపుదగ్గరే నిలబడి వింటున్నాడు. తల్లి అంటున్నది తండ్రితో, ఏమో, మనం ఇవ్వేళ ఏ నాలుగువేలో ఎవరిదగ్గర్నా పుచ్చుకోంగానే, సరా, రేపు మన లలితకు ఇచ్చుకోవద్దూ, ఇస్తారనుకోండి ఎవరు పడితే వాళ్ళు. అయినా అబ్బాయికి యీడేదీ వడిసారం పందొమ్మిదివెళ్లాయో లేదోను" అంది. "అదేమిటే ఇరవైయొకటి వచ్చిందే" అన్నాడు తండ్రి. మరి కట్నం ఏం ఇవ్వగలరని అన్నాడు వెంకటరామయ్య. "పిల్లవాడికి పిల్లా, పిల్లకు పిల్లవాడు కట్నమూను. మన సుబ్బారావు ఏమివ్వగలడూ పాపం. ఏదో వెయ్యి వరకు వెనుక ఇస్తామన్నాడు ఒకరికి. మహాఐతే ఇప్పుడు ఇంకో అయిదువందలివ్వగలడేమో అన్నాడు వెంకట్రామయ్య" అని తండ్రి.

తల్లి: రెండైనా ఇవ్వడుటండీ ?

తండ్రి: అసలు సంబంధం నీకు నచ్చిందా, ముందు ?

తల్లి: సరోజకేమీ, చక్కని చుక్క— మెట్రికు ప్యాసయిందట—

రాష్ట్రహిందీ కూడా అయిందట.

ఇంతకూ అబ్బాయి ఏమంటాడో ?

తండ్రి: అన్నట్టు వీడింకా రాలేదు ?

తల్లి: కాలేజీలో ఏదో మీటింగుంది అన్నాడు. ఈపాటికి రావలసిందేనే చూడండి, వస్తూఉంటాడు.

తండ్రి తలుపుతియ్యబోతుండగనే పాపారావు వీధిలోంచి అప్పుడే వస్తున్నట్టు నటించి, ఏం నాన్నా ఎక్కడికీ అన్నాడు. ఎక్కడికీ లేదురా, నాయనా నీ వింకా రాలేదని మీ అమ్మ ఇదవుతూంటే, వస్తున్నావేమో అని తలుపుతీసి చూస్తున్నా నూరేళ్లు ఆయుస్సు అంటూ తల్లి కూడా వచ్చింది.

* * * * *

"వరే, అబ్బాయ్, సుబ్బారావుగారమ్మాయి సరోజను ఎరుగున్నావురా" అన్నాడు నారాయణరావు. ముందు పాపారావు సిగ్గువచ్చి తల వంచుకొని మాట్లాడకుండా కూర్చొన్నాడు గానీ, తండ్రి "ఏం రా, ఎరగవూ" అనేసరికి "ఎరక్కేం" అన్నాడు. పక్కలు వేస్తూఉన్న తల్లి వచ్చి "సరోజను పెళ్ళిచేసుకొంటావుట్రా, అబ్బాయీ" అని అడి

గింది. "ఏమో, మీ యిష్టం" అన్నాడు అమాయకుడు పాపారావు. కట్నమెంతనలేదు. అంతకంటె చదువుకొన్నది కావాలనలేదు. తండ్రి అన్నాడు "ఏమో నాయనా, ఈ కాలేజీ చదువులు చదివిన పిల్లల్ని ఇస్తామని వస్తున్నారు గాని మీ అమ్మ అంత చదువుకొన్న కోడళ్లు వద్దంటోంది". తల్లి అందుకొంది "సరోజమాత్రం చక్కనిది కాదా, చదువుకోలేదా! ఇంగ్లీషూ, హిందీ, సంస్కృతమూ వచ్చుట. తల్లి పిచ్చమ్మ అన్ని పనులూ నేర్పింది. ఎప్పుడయినా వెడితే—అసలు వెళ్లటమే లేదు ఈమధ్య వాళ్ల దొడ్డి వాకిలి పడిపోయినదగ్గర్నుంచీ—చుట్టుతిరిగి వెళ్లలేక-"రా, అత్తా, బొత్తుగా రావడం మానేశావు" అని చాప పట్టుకొని వచ్చి వేస్తుంది. కుట్టిన అల్లిక రుమాలు చూపించింది. మల్లెపూలదండ గుచ్చింది, ఓనాడు. ఏం చక్కగా ఉందని చెప్పనూ,"

"పాపం, వెంకట్రామయ్యతో ఏ సంగతీ రేపు దయం చెప్తానన్నాను. ఏం, రా అబ్బాయి. మరి నీ అభిప్రాయం చెప్పు" అన్నాడు తండ్రి. "వాడొప్పుకున్నట్లే, చిన్నవాడు వాడికేం తెలుసు" అంది తల్లి. తండ్రి అన్నాడు "అలా కాదు, వాడి నోటివెంట కూడా విందామని. పోనీ సరోజను చూస్తావుట్రా ఓమాటు. ఆ ముక్క కూడా అడగమన్నారు వెంకట్రామయ్య" అన్నాడు తండ్రి. తలవంచుకొనే "చూడ అక్కర్లేదు" అన్నాడు పాపారావు. నిజంగా పాపారావు పాత కాలం వాడు, మరి ఒప్పుకొన్నట్లేనా అన్నాడు తండ్రి. "మీకిష్టమైతే సరే" అని పుస్తకం వంక చూస్తూ, పేజీలు తిరగవేస్తూ అన్నాడు పాపారావు. "రండి వాణ్ణి చదువుకోనివ్వండి, ఇంకో నెలకు పరీక్షలుట." అంది తల్లి.

*   *   *   *

పైన చెప్పినట్లు పాపారావుకీ సరోజకూ సంబంధం నిశ్చయమైంది—పరీక్షలయిన తర్వాత వైశాఖ శుద్ధంలో ముహూర్తం పెట్టారు. జాతకాలు చూపించాలని పిచ్చమ్మ అంటే సుబ్బారావుగారు సిద్ధాంతి గారింటి చుట్టూ నాలుగు మాట్లుతిరిగి, చాలా బాగుందన్నారు, సిద్ధాంతిగారన్నాడు పిచ్చమ్మతో.

పెళ్ళి నాటికి గులాబి పూలదండ స్వయంగా గుచ్చి పాపారావు మెడలో వెయ్యాలని సరోజ నీళ్ళు పోస్తూ మొక్కలు పెంచుతోంది చక్కగా. సరోజ మంచి ఉత్సాహంతో సంస్కృతమూ, హిందీ చదువుతోంది.

సావిత్ర్యుపాఖ్యానం అంటే ఎందుకో సరోజకు మొదటినుంచీ ఇష్టం. సత్యవంతుడితో బాటు సావిత్రి కూడా అడవికి వెళ్ళింది. సత్యవంతుడికి శిరో వేదన వచ్చింది. కట్టెలు కొట్టడం ఆపి వేసి సావిత్రి తొడమీద తలపెట్టి పరున్నాడనే ఘట్టం చదివి ఎంతో సేపు మనస్సులో ఇదయింది పాపం.

*   *   *   *

పాపారావుకు ఎందువల్లనో సన్నిపాత జ్వరం తగ్గుముగమే లేదు. ఇంకా ముహూర్తం పది రోజులుంది. పోనీ శ్రావణంలో చెయ్యవచ్చనుకొన్నారు వీళ్ళూ, వాళ్ళూ కూడాను. సరోజకు ఎంతో దిగులుగా ఉంది. మూడో వారంలో తగ్గుతుందని డాక్టర్లు ఆశలు పలుకుతున్నారు. సుబ్బారావుగారు రోజూ ఉదయమూ, సాయంత్రమూ ఎల్లా ఉందో అని కనుక్కొని వస్తూనే ఉన్నారు.

మూడవవారం తగ్గినట్లే తగ్గి రేపు ముహూర్తమన్న రోజుకు క్రితం రోజు సాయంత్రం సంధి పుట్టిందిట పాపారావుకు. ఏముందీ, తెల్లవారలేదు ఆ యింట్లో.

*   *   *   *

పురోహితుడు మన ఆచారాలకు పనికిరావన్నా తోటి మెడికల్ విద్యార్థులు గులాబిదండలు తెచ్చి శవానికి వేశారు. సాయంత్రం మూడుగంటలకు గాని శవము ఎత్తడం జరగలేదు. "ఇంకా నయము పెళ్ళయింది కాదు—సరోజ గొంతుకోసినవాళ్ళ మయ్యేవాళ్ళం" అంది పిచ్చమ్మ వెంకాయమ్మ వీధివాకిట్లో. సుబ్బారావుమాత్రం శవం కదిలించేదాకా ఉండి, నూతిదగ్గర స్నానంచేసి గదిలోకివచ్చి బట్టలు కట్టుకొంటున్నాడు.

కొంచెంసేపటికి ప్రక్క ఇంటి రామారావు, పంద్రెండేళ్ళ కుర్రవాడువచ్చి సుబ్బారావుగారూ, సుబ్బారావుగారూ మీ సరోజ గులాబిపువ్వులదండ పుచ్చుకొని వీధిలో పరుగెత్తుతోందండోయ్" అని కేక వేశాడు.

సుబ్బారావుగారింకా బనీను తొడుక్కుంటున్నాడు. అల్లాగే వీధిలోకి వచ్చాడు. కంగారు

పడి పిచ్చమ్మ సరోజ ఇంట్లో ఉందేమో అని వెతుకుతోంది—"ఈ వీధిలో కాదండీ, బిసెంటు రోడ్డు మీద. పాపారావును ఆ దారినే తీసుకువెళ్లారు." అన్నాడు రామారావు.

సుబ్బారావుగారు వెళ్ళేసరికి బిసెంటురోడ్డు చివర మలుపులో జనమంతా గుంపుగా ఉన్నారు పోలీసువాళ్ళిద్దరు జనాన్ని సర్దుతున్నారు. పాపారావు శవానికి తానూ ఒక దండ వేద్దామని సరోజ ఉద్దేశం. ఏ మెడికల్ విద్యార్థికైనా ఇచ్చి శవంమీద వేయిద్దామనుకొంది. మెడికల్ విద్యార్థులంతా పాపారావు శవంతోబాటు వెళ్లుతున్నారు. శవం ఒక వంద గజాల దూరంలో ఉంది.

మలుపులో పరుగెత్తుతున్న సరోజను ఒక లారీ ఢీకొంది. సరోజ దెబ్బకు మూర్ఛపడిపోయింది. చేయిమాత్రం ఆ గులాబిదండను విడవలేదు. ముఖం అంతా కొట్టుకుపోయింది. లారీచక్రం నడుంమీంచి వెళ్ళిందన్నారు కొందరు. ఏమైనా ముఖం, వక్షఃస్థలం, అంతా రక్తమయమైపోయింది. లారీచక్రం ఆమె మీంచిపోలేదని పోలీసు అన్నాడు. చల్లనినీరు దెచ్చి ముఖంమీద చల్లారు. కొంత కళ్లువిప్పి "పాపా...రావు...ఈ...దండ" అంది సరోజల సుబ్బారావుగారీ మాట లంటూంటే అక్కడికి వచ్చి చేరుకొన్నాడు. బండిలో వేసి ఆస్పత్రికి తీసుకొనిపోవాలని ఒక రిక్షా తీసుకువచ్చారు. ఇంతలోకే మెడికల్ విద్యార్థులు ఆ గలభా విని వెనుకకు వచ్చారు. ఒకడు సరోజ స్థితిచూచి పెదవి విరిచాడు. ప్రక్కనున్న మరొక మెడికోవంక చూచాడు. అప్పటప్పటికే సరోజ శ్వాస తగ్గింది-కాని చేయిమాత్రం గులాబి రక్తంతో తడిసిన పూలమాలను వదలలేదు.

శవం అక్కడ నిలిచిఉంది. రిక్షా ఆ దారినే ఆసుపత్రికి పోవాలి. అందాకా వచ్చేసరికి సరోజ ఊపిరి అనంతాకాశంలో కలిసిపోయింది. ఒక మెడికో ఆమె చేతిని పాపారావు శవంమీదికి లాగి, చేతిని విదల్చగా, రక్తమాల పాపారావు శవాన్ని అలంకరించింది.